

Vooruitblik 2009: voorkom ziekten en plagen

Afgelopen jaar ontving IRS Diagnostiek ruim 200 bietenmonsters met problemen. Bij veel van die problemen was er niets meer aan te doen. Toch kan men een aantal zaken al voor het zaaien aanpakken. Hier volgt een overzicht van enkele problemen, die men kan voorkomen door nu maatregelen te nemen of de juiste keuzes te maken.

Foto 1. Wortelbrand door aphanomyces.

Foto 2. Slechte groei en fosfaatgebrek door een lage pH (3,8).

Foto 3. Gele necrose kenmerkt zich door eenzijdige verwelking en vergeling tussen de nerven, waarna de bladeren later helemaal kunnen afsterven.

Over het algemeen zijn de opbrengsten in 2008 zeer goed. Toch ontstonden op een aantal percelen in het voorjaar of in de zomer problemen die wellicht voorkomen hadden kunnen worden. Door de juiste maatregelen of keuzes was de opbrengst ook op deze percelen (nog) hoger geweest.

Voorkom te lage pH

Ook dit jaar kwamen er weer meldingen en monsters binnen van plantwegval door wortelbrand (foto 1). *Aphanomyces* of *rhizoctonia* in combinatie met een lage pH zijn vaak de veroorzakers hiervan. De pH is in veel van die gevallen lager dan 5. Problemen veroorzaakt door wortelbrand zijn te reduceren met het bekalken van de grond. Dit geldt niet alleen voor wortelbrand, maar ook voor wortelverbruining. Bij een lage pH ontstaat namelijk meer schade door trichodoriden, die wortelverbruining kunnen veroorzaken. Een lage pH kan indirect ook fosfaatgebrek veroorzaken (foto 2). Later in het seizoen kan men vertakte of horizontaal groeiende bieten vinden als gevolg van een te lage pH. Om deze problemen te verminderen, is het verstandig te bekalken. Zorg dat de pH in ieder geval niet lager is dan 5.

Kies het juiste ras

Uit het zuidwesten en uit zuidelijk Flevoland zijn er opnieuw monsters binnengekomen met gele necrose (foto 3). Uit onderzoek in 2006 en 2007 blijkt dat gele necrose, vermoedelijk een combinatie tussen witte bietencysteaaltjes en fusarium, minder opbrengst kost als de teler kiest voor witte bietencysteaaltjes-resistente rassen. Witte bietencysteaaltjes alleen zorgen voor een lagere wortel-opbrengst, maar kunnen ook vertakkingen van de biet veroorzaken (foto 4). Het is daarom verstandig om zeker bij een matige besmetting (300-600 eieren en larven/100 ml grond) te kiezen voor een witte bietencysteaaltjes-resistent ras. Uit onderzoek blijkt dat in droge jaren deze rassen al rendabel zijn bij een lichte besmetting (150-300 eieren en larven/100 ml grond).

Ieder jaar komen er weer meldingen en monsters binnen van wortelrot als gevolg van rhizoctonia (foto 5). Het is gedeeltelijk te voorkomen door een rhizoctonia-resistent ras te zaaien. Het zijn partieel resistente rassen. Dit betekent dat bij een hoge rhizoctoniadruk nog altijd wortelrot kan ontstaan, zij het minder dan bij vatbare rassen. Daarom is het ook noodzakelijk om aanvullende maatregelen te nemen. Teel zo min mogelijk waardplanten, zoals bijvoorbeeld maïs en gras in hetzelfde bouwplan. Door de structuur te verbeteren, een goede afwatering door middel van drainage en te zorgen voor een voldoende hoge pH vermindert de kans op aantasting door rhizoctonia. Lees meer over rassen en rassenkeuze in het artikel 'Rassenkeuze suikerbieten: basis voor een geslaagde teelt' in dit Cosun Magazine.

Elma Raaijmakers en Hans Schneider

Foto 4. Vertakkingen door witte bieten-cystealtjes.

Foto 5. Wortelrot door rhizoctonia.

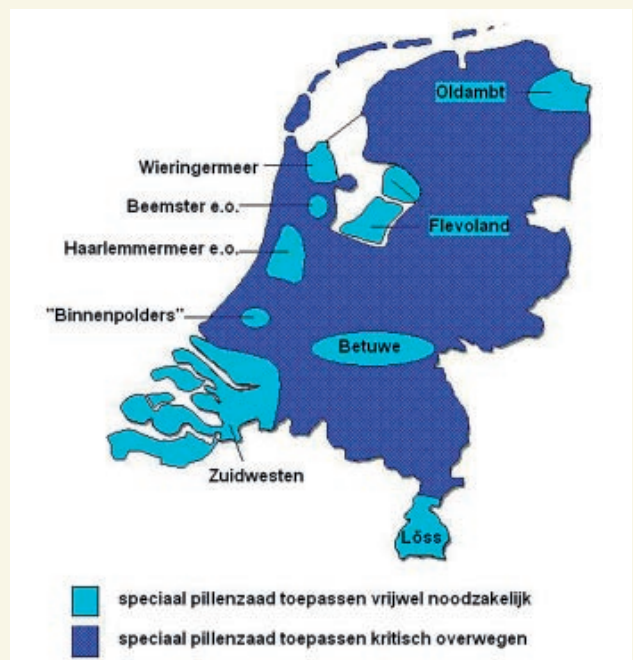
Overweeg kritisch het gebruik van speciaal pillenzaad

Bij de zaadbestellijst kan de teler in december aangeven of hij/zij gebruik wil maken van zaad behandeld met insecticiden (speciaal pillenzaad). Het aandeel ervan was 71% van het areaal in 2008.

In de lichtblauw gekleurde gebieden in figuur 1 is speciaal pillenzaad vrijwel noodzakelijk. Dit door een hoge druk van bladluizen, bietenkevers, miljoenpoten en/of springstaarten. Op de lichte grond in het noordoosten en het zuidoosten en op de niet-humusrijke zavel- en kleigrond in Noord- en Zuid-Holland gebruikt men ook veel speciaal pillenzaad. De vraag is of dit wel altijd nodig is. Het is verstandig het gebruik ervan in deze gebieden kritisch te overwegen.

In 2008 zat Gaucho in het speciaal pillenzaad. In 2009 is dat Gaucho of Poncho Beta of Cruiser. Het IRS vond geen verschillen in werking tussen deze drie middelen.

Figuur 1. Het advies voor het gebruik van speciaal pillenzaad in Nederland.

Suikerbiet signalen

De suikerbiet geeft tijdens het seizoen heel veel waardevolle signalen. Telers kunnen deze signalen terugvinden in het december ontvangen boek Suikerbietsignalen. Bieten die tijdens de vorstperiode nog op het perceel staan (zie foto links), kunnen zomaar 1 tot 2 procent in suikergehalte dalen. Oogst bieten daarom vóór de vorst en bewaar ze vorstvrij aan de hoop. Vorstschade aan de bietenhoop begint vrijwel altijd aan de voet van de hoop. Dit is te voorkomen door voor het storten eerst een rij stobalen neer te leggen (zie foto rechts) of door stro aan de voet van de hoop tussen twee lagen afdek-materiaal aan te brengen. Naast verlies aan gehalte zijn bevroren bieten sowieso verloren bieten, omdat ze niet geleverd kunnen worden.

